

ROK 2015

Zápis do obecnej kroniky za rok 2015 začínam informáciami k výmene vedenia obce, ako aj kronikára.

Uznesením OZ ma poslanci OZ poverili písaním kroniky od roku 2015. Volám sa Marta Cyprichová, som svrčinovanka, bývam s rodinou v osade u Mišov v rodinnom dome. Mám 50 rokov, mám pedagogickú odbornosť, študovala som na gymnáziu a potom na Dubnickom technologickom inštitúte. Väčšinu profesného života som robila v administratíve na úrade vo Svrčinovci. Zápisy do kroniky som písala aj za roky 1988 – 1999.

Slávnostným ustanovujúcim zastupiteľstvom, po zložení sľubu sa od decembra 2014 ujali práce noví poslanci a starostka. Vo voľbách z viacerých kandidátov si občania zvolili za svoju starostku 45-ročnú Mgr. Renátu Majchrákovú, ktorá so svojou rodinou žije v osade u Cyprichov. Spolu s manželom pochádza zo Svrčinovca, kde od narodenia žije a pozná veľa ľudí a ich problémy. Naposledy pracovala na našom obecnom úrade, preto jej bola známa táto, nie ľahká úloha riadiť obec.

Sľub zložili aj jedenásti poslanci, ktorí sa stali na štyri roky samosprávnym orgánom obce. Kandidovali za rôzne politické strany aj ako nezávislí, ale to neznamená, že by sa tomu podriadili. Už v nasledujúcom roku dokázali, že je dôležité aby držali spolu a všetko riešili v prospech občanov. Začiatky neboli ľahké a ani počas roka to nebolo inak. Samospráva sa musela popasovať s dlhmi a rôznymi problémami, ktoré zdedili po bývalom starostovi. Nebolo veru jednoduché vyriešiť úlohy, ktoré ich čakali. Obec ale napreduje, aj keď denné problémy sú obširné a je to mravenčia práca. Nepríjemné veci, udalosti úspešne riešili, lebo starostka a poslanci robili spoločne, bez predsudkov a vlastných záujmov.

Zástupkyňou starostky je Mgr. Monika Strýčková, učiteľka na našej škole, ktorá je sestrou starostky. Získala dôveru 390 občanov. Kandidovala za SNS. 388 hlasov získala Bc. Marta Cyprichová od Mišov, SDKÚ-DS. Anton Švancár kandidoval ako nezávislý a občania mu dali 364 hlasov. Renáta Strýčková mala 364 hlasov, žije u Meščky, SNS. Mgr. Vladimír Najdek mal 352 hlasov, je od Blažkov a je najmladším poslancom, kandidoval ako nezávislý. Mikuláš Kulla býva u Krišice a bol zvolený 333 hlasmi, KDĽ. František Kotyra, od Blažkov 332 hlasov, nezávislý kandidát. Radovan Laš z osady Zátky s 307 hlasmi, nezávislý kandidát. Ing. Jozef Čanecký patrí tiež medzi mladších poslancov, pochádza z osady u Švoľka, mal 299 hlasov a kandidoval za SIEĽ. Bc. Katarína Dejová zastupuje odľahlejšiu časť obce Závršie a bola zvolená 297 hlasmi, SNS. Kolektív vedenia obce uzatvára Mgr. Milada Špiláková, ktorá býva u Vajdíka, mala 293 hlasov a kandidovala za KDĽ.

Všetci poslanci sú zapojení do práce v školstve a v komisiách. V súčasnej dobe si môžu občania kontrolovať činnosť a správu obce na internete. Dúfam, že nasledujúce generácie si touto formou pozrú a prečítajú o živote obce oveľa viac, pretože do kroniky nemôžeme zachytiť všetko dôležité.

Zo zápisov z obecných zastupiteľstiev vyberám niekoľko informácií.

Na prvom pracovnom stretnutí informoval právny zástupca obce o stave, v akom sa obec nachádza, po zistení nedostatkov v riadení obce bývalým starostom.

Taktiež bol vyhlásený konkurz na funkciu hlavného kontrolóra obce. Na roky 2015 – 2021 bola do funkcie menovaná PhDr. Jana Kubušová z Čadce.

Riešením odpadového hospodárstva a umiestnením nádob na odpad v obci sa zaoberali poslanci dňa 29. apríla. Jedným z dôležitých riešení bol stav školstva v obci, ako aj fungovanie športu, či riešenie dlhu obce. Poslanci diskutovali aj s predsedami organizácií v obci, porozprávali sa o problémoch a ich práci.

Kamerový systém v dedine a jeho rozšírenie riešili poslanci dňa 24. júna. Boli aj schválené dôležité dokumenty obce, ako Zásady hospodárenia s finančnými prostriedkami a nariadenie k pridelovaniu bytov. Nové autobusové zástavky vymenia tie staré, ktoré slúžili už viac ako 35 rokov. Poslanci sa venovali aj oprave ciest. Veľa pozornosti sa venuje aj dokumentom a činnosti pri stavbe diaľnice. Boli schválené ceny pozemkov v katastri obce, možno je zaujímavé napísať, že cena je stanovená na 3,32 Eura za meter štvorcový. Orná pôda a trávnaté pozemky za nižšie ceny. Na tomto zasadnutí bolo vyhlásené aj výberové konanie na funkciu riaditeľa základnej školy.

Na zasadnutí 28. augusta vyberali poslanci nového riaditeľa Obecného podniku.

30. septembra bola schválená správa audítora za rok 2014. Dňa 30. septembra zasadali poslanci už siedmy raz a riešili zmenu miesta výkonu lekára pre dospelých do Čadce. Problém sa týka hlavne starších občanov, preto bolo potrebné riešiť situáciu absencie lekára v dedine.

Dňa 25. novembra sa zúčastnili zastupiteľstva rodičia detí, ktorí chceli spoločne riešiť problémy v školstve. Bol schválený dokument obce – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na roky 2015 – 2024.

Z rokovania 16. decembra som vybrala dôležité veci, ako schválenie rozpočtu na rok 2016, prípravu rekonštrukcie kultúrneho domu. Aj to, že bola menovaná nová riaditeľka školy na štvorročné obdobie. Spoločne sa poslanci dohodli, že v januári 2016 sa stretnú s občanmi.

Obyvatelia

K 31. decembru 2015 sme mali 3 447 obyvateľov. Zomrelo 39 ľudí a narodilo sa 33 detí. Počas roka bolo 21 sobášov. Sobáše sú cirkevné v našom kostole. Medzi dlhovekých občanov patrí aj 99-ročná pani Štefánia Gschilová od Matiaška, rodená Dejová. Podľa evidencie v matrike som našla priezviská, ktoré tento rok obohatili naše tradičné, ako Šadibol, Kamenský, Kolenčík. Mamičky dávali svojim deťom najčastejšie mená ako Viktória, Emma, Martin a Samuel.

V roku 2015 silno spoločnosťou rezonovala aj migračná kríza, ktorá sa našej obce nedotkla. V obci žije štyridsať rómskych občanov, ktorí sú začlenení do života v dedine. Pribudlo iba jedno dieťa, väčšina mladých rómov žije už v Čadci. V tejto komunite sú obľúbené mená ako Kveta, Damián, Diégo, Frederik, Samanta, Karmen. Žijú v pôvodnom rodinnom dome v osade Zatky, pri štátnej ceste. Ich nezamestnanosť je veľmi vysoká. V obci je evidovaných priemerne sto ľudí. Obec počas roka poskytla aj verejnoprospešné práce pre nezamestnaných občanov.

Pre záujemcov a hlavne starých občanov boli v školskej jedálni zabezpečené obedy aj s donáškou domov. Pre chorých občanov boli zamestnané opatrovatelky.

Diaľnica

V našej dedine od roku 2013 život ovplyvnila výstavba diaľnice. Nakoľko už od vzniku obce je Svrčinovec významnou dopravnou križovatkou obchodných ciest, aj v súčasnosti je hlavným dopravným ťahom na Poľsko a Českú republiku. Vlaková nákladná doprava už niekoľko rokov stagnuje a tovar je prepravovaný najmä nákladnými autami. Osobná doprava je taktiež nadmerná. Dopravná situácia je už neúnosná. Zmena sa dotkla viditeľne aj charakteru obce. Nad políčkami, tichými zákutiami, domami a lesom sa týči obrovská stavba diaľnice, ktorej mosty a piliere menia tvár obce. Stavbe museli ustúpiť aj rodinné domy, aj dom pána Jozefa Pastorka. Nový dom si postavil pri ceste oproti kostolu. Napojenie ciest je medzi Poľskom a Českou republikou. Táto diaľnica sa začína na križovatke Dolný Hričov s diaľnicou D1. Pokračuje na sever smerom na mestá Kysucké Nové Mesto a Čadca, až k hraničnému priechodu na Skalitom. Výstavba nového úseku začala už v roku 1996.

Pre nás je dôležitá trasa „Čadca, Bukov – Svrčinovec“ v dĺžke 5 670 metrov, ktorá by odľahčila prejazd vozidiel cez stred obce, hlavne na dopravný ťah na Českú republiku.

Druhá vetva sa volá „Svrčinovec – Skalité“ a je dlhá 12 280 metrov. Na tejto trase sú dva tunely, ten v našej obci sa slávnostne prerazil 23. júna tohto roku, dlhý je 420 metrov. Druhý tunel je v Skalitom, volá sa Poľana a je dlhý až 898 metrov. Celá trasa je premostená 13 mostmi, najdlhší má 690 metrov. Najvyšší má 81 metrov nad terénom. Je na trase Svrčinovec – Čierne, volá sa „Valy“ a je dlhý 591 metrov. Táto vetva by mala byť ukončená v roku 2016, celkové náklady sa predpokladajú na 325 miliónov Eur, financie sú poskytnuté z fondov Európskej únie. Diaľnica bude súčasťou Európskej cesty číslo 75 a VI. Panaeurópsky dopravný koridor. Táto stavba dala prácu aj našim ľuďom.

Obchody a podnikatelia

V našej obci je v priemere štyridsať podnikateľov, ktorí sa venujú rôznym oblastiam. Obchod, výroba, opravy, ubytovacie a iné služby. Naše polia obhospodaruje Poľnohospodárske družstvo, ale aj súkromní roľníci. Malé polia ostávajú čoraz častejšie nepoorané, zanedbané. Veľkou zmenou bolo aj ukončenie činnosti mliekarne, ktorá bola známa široko – ďaleko svojimi výrobkami. Prácu stratilo viac ako tridsať ľudí. Tradícia mliekarne siaha do minulosti. Postupne sa pôvodná budova likérky až po dnešnú podobu postupne rozrastala. Finančné a existenčné problémy na podnikateľskom trhu prinútili majiteľov ukončiť činnosť a výrobu v rokoch 2014 – 2015. Tak sa skončila jedná história, ktorou bola známa naša dedina, spracovaním mlieka a výroby mliečnych výrobkov.

Medzi podnikateľov musíme zaradiť aj lekárov, ktorí od nepamäti vykonávali prax vo Svrčinovci. Najstarší lekár, ktorého si aj ja pamätám bol MUDr. Orišek. Postupne aj zdravotníctvo prešlo do súkromných rúk a pre lekára ako podnikateľa je prvoradý finančný zisk. Preto sa začali problémy s činnosťou lekára už asi pred desiatimi rokmi. Skutočnosť sa reálne prejavila v roku 2015, kedy všeobecná lekárnica zmenila miesto výkonu a odišla do Čadce. Nie veľa lekárov, hlavne mladých chce otvárať prax na dedinách.

Udalosti

Kostol

Zápisom do kroniky chcem zanechať spomienky na ľudí, ktorí konali nezištne dobro pre iných. Zapísať pre ďalšie generácie mená ľudí, ktorí sa venovali športu a tradícií. Zapísať významné udalosti a výročia.

V tomto roku občania slávil dve významné výročia. Prvým bolo v júli už sedemdesiate výročie posvätenia kostola. Nášmu kostolu je vzdaná Cyrilo-Metódska úcta. Nápis v kostole „Dedičstvo Otcov zachovaj nám Pane“ znamená, že obyvatelia po stáročia zachovali svojim životom dedičstvo predkov. Najmä to, že im bolo útechou a pomocou v ťažkých časoch. V minulosti sme patrili do Čadčianskej farnosti a od roku 1796 do farnosti Čierne, kde je patrónom kostola sv. Ignác z Loyoly, zakladateľ rehoľnej spoločnosti Jezuitov. Z histórie kostolov v našej doline bol zrejme najstarším drevený kostolík v Skalitom z roku 1587. K bohoslužbám vtedy veriaci využívali kaplnku Panny Márie z roku 1854 v osade Potok.

Kostol vo Svrčinovci začali stavať v roku 1939. Dokončený bol 5. júla 1945. V tento deň bol kostol Ružencovej Panny Márie vysvätený. Bol postavený vo veľmi ťažkých časoch, počas druhej svetovej vojny a ľudí to stálo veľa síl a odriekania. Slávnosť farského kostola slávime siedmeho októbra. Patrónka kostola je vyobrazená na veľkom obraze, umiestnenom vo svätyni kostola. Kostol je známy jednoduchou výzdobou a vode sa doň až 450 veriacich. Slávnostné ustanovenie samostatnej farnosti bolo v roku 2001. Kostol bol postavený z kameňa, spomína sa až osem tisíc kameňov. Stojí na kopci a preto je aj dominantou. V roku 1976 bola pristavená jaskyňa Lurdskej Panny Márie, na ktorú vraj kamene nazbierali pri rieke vtedajší miništranti. Patrónmi farnosti sa stali slavanskí vierozvestovia Cyril a Metod. Od roku 2006 sa začali tradovať Cyrilometodské slávnosti, ktoré tento rok boli obohatené o slávnostnú svätú omšu spojenú s púťou veriacich ku kaplnke na Závršie. Krížovú cestu vybudovali naši občania vyrezaním z tvrdého dreva. Celé dni venovali svoj čas a um tejto práci. Je unikátnym dielom, za čo im vďaka aj za budúce generácie. Hasiči a ľudové kroje umocnili slávnostnú svätú omšu.

Folklór a tradície

Máme folklórnu skupinu „Svrčinka“, ktorá má omladený kolektív. Nechýba na obecných, či cirkevných akciách, ale aj prezentujú našu obec v susedných dedinách, či v Poľsku. Vyznačujú sa aj autenticitou pásiem zo života predkov, ktorých námety vychádzajú z výskumu starých zvykov. Kysucký kroj ako aj náš je skromný a jednoduchý. Ženy vedie pani Eva Poláčková od Vajdíka.

Škola

Druhou významnou udalosťou bola v tomto roku spomienka na osemdesiate výročie posvätenia školy. Naše deti sa učia v škole, ktorej stará časť slávila svoje okrúhle jubileum. Učí sa tu 320 žiakov a v Materskej škole deti do šesť rokov je 90. V minulosti tvorila materská škola súčasť školy.

V sedemdesiatych rokoch občania postavili samostatnú budovu, ktorá bola zrekonštruovaná v roku 2007. Na slávnostnej spomienke v škole aj báseň autorky zo Svrčinovca. Krásna a vynovená škola, hostila 28. Augusta vzácných hostí. Súčasných aj minulých učiteľov. Školu prišli pozrieť aj žiaci, ktorí po Slovensku i vo svete robia dobré meno. Pozornosť vzbudil autentický film natočený pred osemdesiatimi rokmi.

Príroda

V tomto roku si zaslúžia spomienku lesy. Máme smrekový les a symbolom regiónu. Činnosťou ľudí a rôznymi chorobami stromov sa lesy vytrácajú. V roku 2014 bolo zaregistrované „Lesné pozemkové spoločenstvo“. Hlavným cieľom hospodárenia je eliminácia kalamity a udržania vyrovnanej produkcie lesa. Členmi sú takzvaní zárubkári. Na prelome mesiacov apríl a máj vysadili celkom 9 100 sadeníc stromčekov.

Šport

Obec a občania žijú aj športom. Každoročný „osadový futbalový turnaj“ vyhrali chlapi od Vajdíka. Medzi nové športy patrí hokejbal, ktorý pomaly strieda tradičný futbal. Futbal v tomto roku stagnuje a neboli sme po dlhom období ani súčasťou súťaže.

Hasiči

Hasiči mali v dedine vždy vážnosť a rešpekt. V tomto roku bolo veľa zmien, práca sa zlepšovala. Nový veliteľ Anton Tomaščin sa venoval aj zabezpečeniu novej techniky, či omladeniu zboru. Veľmi záslužná je práca s deťmi a mládežou. Trinásteho novembra navštívil obec minister vnútra SR a odovzdal do rúk našich hasičov nové auto a protipovodňový vozík.

Život obce

Obec žije spoločenskými udalosťami, kde sa spolu stretávajú mladí aj starší. Pri stretnutiach sa snaží obec udržiavať tradície ako stavia mája, Deň matiek, stretnutia mládeže, letné slávnosti. Občania si prečítali všetko v „Spravodaji“, ktorý obec vydáva štyri razy do roka. V obci sú dva kluby dôchodcov. V tomto roku vydali k výročiu klubu „Pesničkový pamätníček“, je to zborník ľudových piesní v nárečí. Druhý klub sa venuje ručným prácam a výrobe predmetov z netradičných materiálov. Tieto zručnosti odovzdávajú deťom. Poriadajú aj „Tvorivé dielne“, ktoré organizuje pani učiteľka Monika Strýčková.

Medzi dôležité organizácie patrí Slovenský červený kríž. V tomto roku boli ocenení „Jánskeho plaketou“ 14 naši občania. Diamantovú získal za tento šlachetný čin náš spoluobčan Pavol Grochál od Mišov.

Symbolika obce

Obec je zaujímavá svojim symbolom. Susedné obce Skalité má v erbe jeleňa a obec Čierne kačku. Svrčinovec má kohúta. Preto v tejto doline sú to tieto zvieratá nie je jasné. Erby sú znakom samostatnosti, trajú sa od stredoveku.

Každý erb môže mať iba štyri farby. Náš erb má modro – žltú. Prísne pravidlá majú historický pôvod, a to že nositelia erbov museli byť dobre rozlíšení aj v boji. Nevie, či aj náš znak bol použitý pri bojoch.

Z histórie našej obce vieme, že v začiatkoch osídlenia stálo centrum na Závrší, nazývanom aj „Stará dedina“. Tu mal sídlo valašský vojvoda. K jeho právomoci patrilo aj rozhodovanie v súdnych sporoch a mal právo na dedenie pôdy. Dnes je táto časť dediny nazývaná Závršie, je to rozvinutá oblasť s veľa mladými rodinami. V tomto roku začali rozmýšľať občania a samospráva o vybudovaní cesty „cez kopec“ a prepojenie s centrom.

Záver

Každý rok je niečím zaujímavý pre ľudí. Aj keď sa veci dejú rýchlo, možno je dobre zanechať pre nasledujúce pokolenia dôležité momenty, ktoré zasiahli do bežných životov. I keď často mladí ľudia odchádzali do mesta, dnes sa ľudia vracajú častejšie na dedovizeň. Veď kde je lepšie ako doma? Verím, že to tak bude aj do budúcnosti. Na záver chcem zapísať jednu z ľudových piesni, ktoré ženy vybrali do „spevníčka“ v nárečí.

„V Svrčinovci na kopečku
bijú sa tam o devečku.
O kerú o kerú?
Kera mala šnurovačku červenú.
Kto neverí, nech tam beží,
šablíčka tam ešte leží.
Celá je krvaná,
má milá ju polievala slzama.
Slzama ju polievala,
bielym šatkom utierala.
Bože môj, Bože môj,
aký je ten svrčinovský
frajer môj.“

Záverečná klauzula

Zápis do Obecnej kroniky obce Svrčinovec za rok 2015 spracovala a zapísala Marta Cyprichová, kronikárka obce.

Zápis bol schválený na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v roku 2016 Uznesením č. 34/2016.